

Financieel
fit
Special

Ouderen geven miljarden per jaar weg

Jongeren kunnen extraatje goed gebruiken

Samenvatting

Ouderen geven miljarden euro's weg...

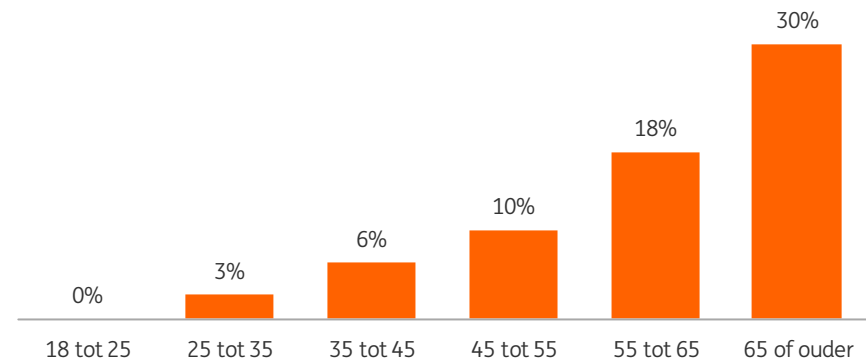
- Eén op de drie 65-plus huishoudens heeft in de afgelopen twee jaar geld geschonken. Gemiddeld gaven zij zo'n 8.000 euro per huishouden weg. Ook 55-65-jarigen schenken vaak. De voornaamste ontvangers van schenkingen zijn jongeren tussen de 25 en 35. Een kwart van hen heeft in de afgelopen twee jaar een schenking ontvangen.
- Schenken levert de economie als geheel meer op dan erven. Ontvangers van schenkingen zijn vaak jonger en geven een groter deel uit, bijvoorbeeld aan woning, vakantie of een auto. Beleid dat schenken stimuleert kan zo de economische groei aanjagen en bijdragen aan betere spreiding van financiële armslag over de levensloop.

...jongeren kunnen extraatje goed gebruiken

- Jongvolwassenen onder de 35 jaar zijn flink 'armer' dan dezelfde leeftijdsgroep tien jaar terug. De 35-minners van nu hebben tijdens de afgelopen crisisjaren meer dan andere generaties flink moeten interen op hun vermogen, zowel financieel als 'in stenen'.
- Jongeren onder de 35 bezitten nu nog zo'n 2% van het totale particuliere vermogen in Nederland. In 2007 was dat nog het dubbele. Ouderen zagen hun aandeel in de totale vermogenskoek juist toenemen van 30% naar 42%.

Bijna één op drie 65-plus huishoudens schenkt geld

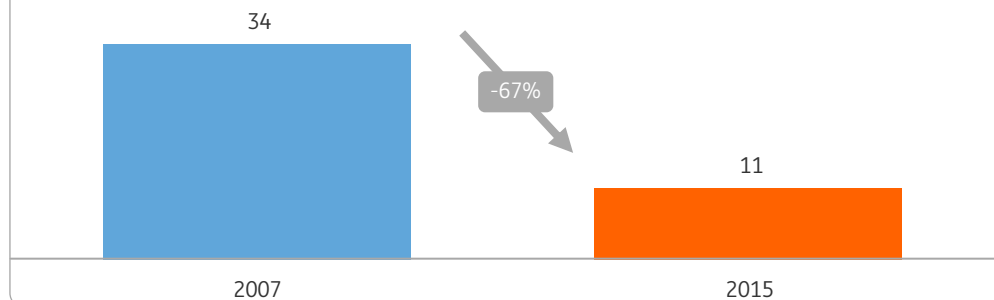
Aandeel huishoudens dat in afgelopen twee jaar minimaal 500 euro heeft geschonken

Bron: Kantar TNS, ING Economisch Bureau

35-minners flink minder vermogend dan in 2007

Gemiddeld vermogen van huishoudens met hoofdkostwinner jonger dan 35 jaar, x 1000 euro

Bron: CBS, bewerking ING Economisch Bureau

Gemiddeld 8 duizend euro in laatste 2 jaar

Eén op drie 65-plussers gaf recent geld weg

Bijna een op drie ouderen gaf recent geld weg

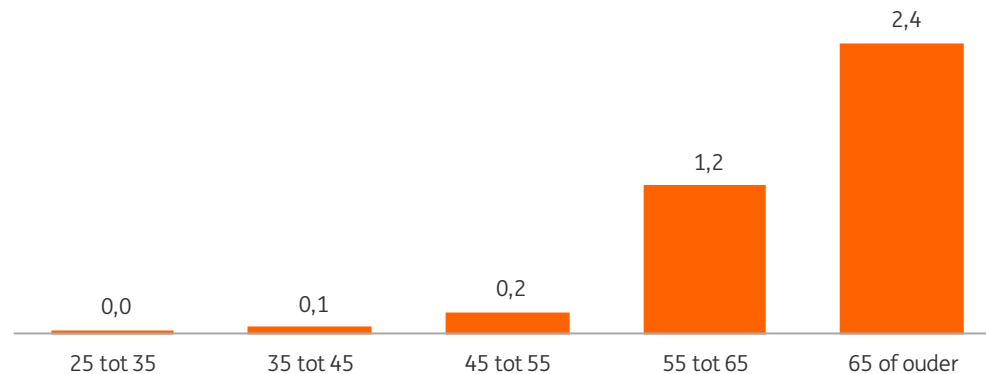
Bijna één op de drie huishoudens van 65-plussers heeft in de afgelopen twee jaar naar eigen zeggen geld geschonken. Vrijwel altijd gaat het om schenkingen aan kinderen of kleinkinderen. Deze 65-plussers hebben in 2015 en 2016 gemiddeld zo'n 8 duizend euro per huishouden geschonken, zo blijkt uit de ING Financieel fit Barometer. De totale schenkingen van alle 65-plussers zouden hiermee naar schatting optellen tot gemiddeld zo'n 2,4 miljard euro per jaar in 2015 en 2016. Ook onder 55-65 jarigen wordt relatief vaak geschonken. Zij geven in totaal zo'n 1,2 miljard euro per jaar weg.

Vooral jongvolwassenen ontvangen schenkingen

Een belangrijk deel van de schenkingen komt terecht bij 25-35 jarigen. Maar liefst een kwart van hen geeft aan in de afgelopen twee jaar een schenking te hebben ontvangen. Ze rapporteren een gemiddeld ontvangen bedrag van zo'n 10 duizend euro. Dit zou optellen tot ruim 1,5 miljard euro per jaar op macroniveau. Ook 35-55 jarigen pikken een duidelijk graantje mee*.

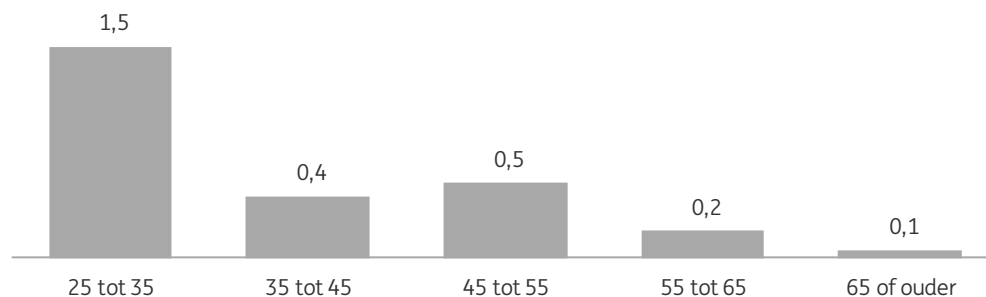
Vooral ouderen schenken....

Jaarlijks geschonken bedrag in 2015/2016, totaal per leeftijdsgroep (in miljard euro)

...vooral jongvolwassenen ontvangen

Jaarlijks ontvangen bedrag in 2015/2016, totaal per leeftijdsgroep (in miljard euro)

Bron: ING Economisch Bureau, Kantar TNS. Het totaal aan gerapporteerde ontvangen gelden is zo'n 30% lager dan het totaal aan geschonken bedragen. Dit het gevolg zijn van betaalde schenkbelasting, onderschatting van ontvangen giften en/of overschatting van gedane giften.

Nog zeker 30 miljard euro aan schenkingen van ouderen in het vat

Veel schenkingen gaan direct de economie in

Schenken heeft positief effect op economie

Schenken heeft een positief effect op de economie. Waar het geld voorheen vaak 'onaangeroerd' op rekeningen van ouderen stond, komt een belangrijk deel nu in de economie terecht. Ruwweg de helft (48%) van de schenkingen worden uitgegeven aan verbouwingen, vakanties, auto's, huwelijken of andere dagelijkse bestedingen, zo blijkt uit de ING Financieel fit Barometer. Een kwart (24%) van de giften wordt besteed aan de aankoop van een woning of het aflossen van de hypotheekschuld. Dit geld komt niet direct in de economie terecht, maar heeft vaak wel indirecte effecten. Zo leveren extra woningaankopen meer omzet op voor makelaars en notarissen.

Slechts 14% van de giften worden gebruikt om extra te sparen/beleggen, zo rapporteren schenkers en ontvangers.

Oudere generaties blijven schenken

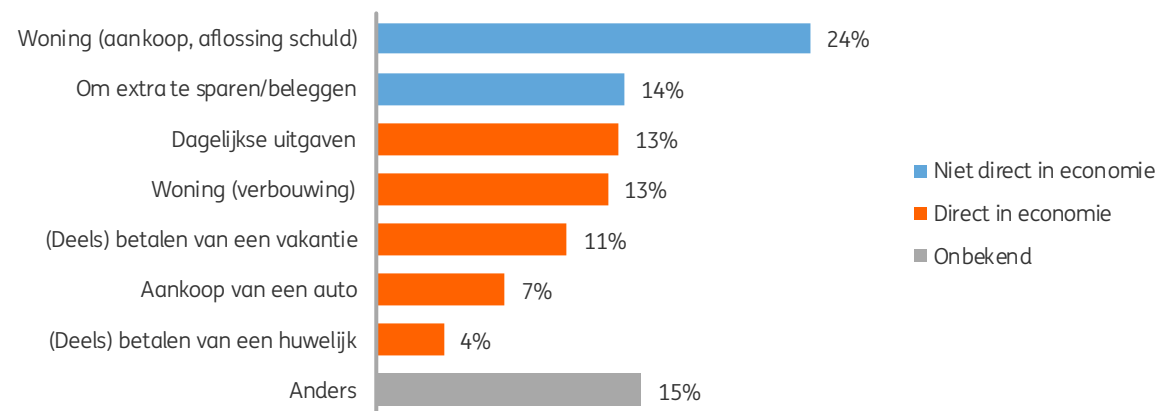
Ook in de komende jaren zullen veel ouderen geld schenken aan hun (klein-)kinderen. 28% van de 65-plussers geven aan in 2017 of 2018 'zeker' of 'waarschijnlijk' een deel van hun vermogen weg te geven aan familieleden die het kunnen gebruiken. Dit aandeel is vrijwel even groot als in 2015 en 2016. Vanaf dit jaar (2017) is het bovendien weer extra aantrekkelijk om grote bedragen weg te schenken, omdat de schenkingsvrijstelling permanent is verhoogd tot 100.000 euro (mits besteed aan de eigen woning of aflossing).

Nog zeker 30 miljard euro in het vat

De komende decennia zullen vermogensoverdrachten vermoedelijk steeds groter worden. Veel van de 'babyboomers' die nu met pensioen gaan zijn welvarend. Bovendien zijn ze met velen. 65-plussers geven aan gemiddeld zo'n 10% van hun huidige financiële vermogen bij leven te willen schenken. Bij rijkere 65-plussers ligt dit aandeel hoger dan gemiddeld. De huidige 65-plussers zullen hiermee in totaal naar schatting nog zeker zo'n 30 miljard euro bij leven weggeven, uitgaande van hun huidige financiële vermogen. Wanneer dit vermogen in de tussentijd verder aangroeit, zal het totale bedrag aan schenkingen nog hoger uitvallen.

Groot deel van schenkingen komt direct in de economie terecht

Gebruiksdoelen van geschonken bedragen, aandeel van totaal in procenten

Bron: ING Economisch Bureau, Kantar TNS

Schenken beter voor economie, spreiding levensloop en portemonnee

Schenken wint op alle fronten van erven

Jaarlijks 13 miljard euro aan erfenissen

Geld stroomt niet alleen van oud naar jong via schenkingen. Jaarlijks wordt er zo'n 13 miljard euro aan erfenissen nagelaten¹. Ruwweg de helft van dit bedrag bestaat uit vermogen in stenen (de overwaarde van eigen woningen van overledenen). De andere helft, zo'n 6,5 miljard euro, bestaat uit financieel vermogen. Dit is een veelvoud van het bedrag dat jaarlijks door ouderen wordt geschonken.

Geërfde euro minder impact op economie

Een geërfde euro heeft gemiddeld genomen minder impact op de economie dan een geschonken euro. Dit komt doordat een groter deel van het ontvangen bedrag niet wordt uitgegeven, maar gebruikt om te sparen of schulden af te lossen. Nu Nederlanders steeds ouder sterven, zijn de primaire ontvangers van hun erfenissen – hun kinderen – namelijk vaak ver voorbij de veertig op het moment dat zij de erfenis ontvangen. Op die leeftijd hebben meer mensen hun financiële schaapjes op het droge. In een eerdere levensfase is een som geld vaak veel meer welkom en wordt een groter deel ook uitgegeven.

Ouderen willen liefst meer vererven dan schenken

65-plussers zouden idealiter zo'n 20% van hun financieel vermogen willen nalaten via erfenissen, zo blijkt uit de ING Financieel fit Barometer. Dit bedrag is gemiddeld twee keer zo groot als het bedrag dat ze bij leven willen schenken (10% van hun vermogen). Toch is het financieel vaak verstandiger bij leven (met de warme hand) te schenken, omdat dat fiscaal flink scheelt (zie box). Het grootste deel – gemiddeld zo'n 70% van hun huidige vermogen – willen ouderen zelf opmaken.

Meer voor de kinderen, minder naar de fiscus

Schenken met de warme of met de koude hand, dat kan financieel veel schelen². Bij schenkingen tot 20 duizend euro maakt het niets uit. Maar boven die grens wordt het financieel een stuk aantrekkelijker om bij leven geld weg te geven:

Een rekenvoorbeeld

Stel dat een ouder zijn kind in totaal graag zo'n 50 duizend euro wil geven. Bij een **erfenis** geldt een vrijstelling van zo'n 20 duizend euro. Voor elke euro daarboven wordt tien cent aan belasting geheven. Over een erfenis van 50 duizend euro wordt zo bijna drieduizend euro aan erfbelasting afgedragen.

Bij een **schenking** ligt de vrijstelling lager, namelijk zo rond de vijfduizend euro³. Toch is schenken een stuk voordeliger dan erven, omdat deze vrijstelling elk jaar opnieuw geldt. Wanneer de ouder besluit de 50 duizend euro te schenken gedurende een periode van tien jaar, kan dat dus zonder een cent belasting af te dragen. Maakt het kind daarbij gebruik van de eenmalige vrijstelling van ruim 25 duizend euro⁴ dan kan de ouder het gehele bedrag al na zes jaar belastingvrij schenken.

Niet alleen een rekensom

Bij leven schenken is niet puur en alleen een fiscaal sommetje. De schenker vindt het mogelijk ook leuk om te zien waar zijn geld terecht komt en geniet graag mee van de blijdschap en de mogelijkheden die zijn gift bij de ontvanger teweeg brengt.

Van erven naar schenken jaagt groei aan

Een verschuiving van erfenissen naar schenkingen zou de economische groei kunnen aanjagen en bij kunnen dragen aan betere spreiding van financiële armslag over de levensloop. Beleidsmakers zouden zo'n verschuiving kunnen faciliteren door de schenkbelasting te verlagen en/of de erfbelasting te verhogen, waardoor oudere vermogenden gestimuleerd worden meer te schenken. De studiegroep duurzame groei kwam vorig jaar al tot soortgelijke aanbevelingen⁵. Het verhogen van de erfbelasting is veel minder verstorend voor de economie dan bijvoorbeeld een hogere belasting op bedrijfswinsten (minder vraag naar arbeid) of op inkomen (minder aanbod van arbeid).

¹ Bron: CBS. Data betreft jaar 2011 (meest recent)

² Naast schenken en erven bestaan ook fiscaal vriendelijke tussenvormen, zoals [schenken op papier](#). Hierbij wordt geen geld overgemaakt, maar ontstaat een schuld van ouder bij kind.

³ Jaarlijkse vrijstelling bedraagt in 2017 5.320 euro

⁴ Eenmalige vrijstelling bedraagt in 2017 25.526 euro (kind jonger dan 40)

⁵ Zie het rapport '[Kiezen voor duurzame groei](#)', blz. 33,36,95, 96

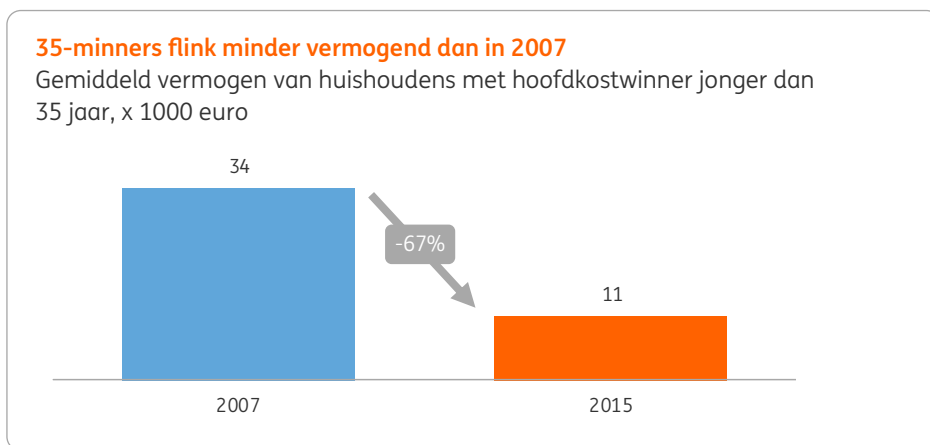
Jongvolwassenen flink 'armer' dan in 2007

Vermogenspositie huishoudens nog niet hersteld

Als gevolg van de crisis hebben veel Nederlanders op hun buffers moeten interen. Inmiddels gaat het de goede kant op met de economie, maar de vermogenspositie van huishoudens is nog niet hersteld. Vooral de prijsdaling van eigen woningen (tussen 2008 en 2013 daalden huizenprijzen gemiddeld met ruim 20%) drukte de vermogenspositie van huishoudens aanzienlijk.

Jongvolwassenen flink armer dan in 2007

Vooral jongeren en jongvolwassenen (35-minners) zagen veel van hun vermogen verdampen. Een gemiddeld huishouden van 35-minners beschikte in 2015 over 11 duizend euro aan vermogen – al dan niet in stenen. In 2007 was het gemiddelde vermogen van huishoudens in deze leeftijdsgroep 34 duizend euro. Jongvolwassenen hadden destijds gemiddeld drie keer zoveel vermogen als nu*

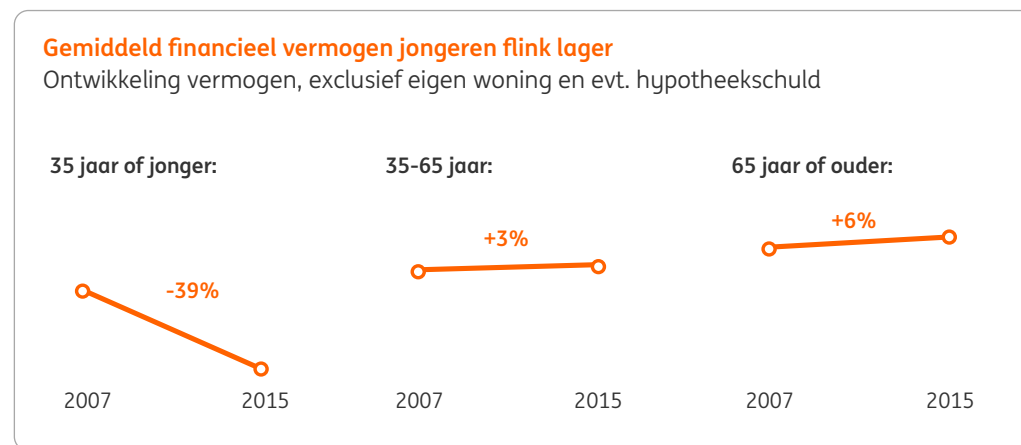
Bron: CBS, bewerking ING Economisch Bureau

Financieel vermogen jongvolwassenen flink lager

De jongvolwassenen van nu zijn dus 'armer' dan dezelfde leeftijdsgroep in 2007. Vooral voor wat betreft het *financieel* vermogen (zoals banktegoeden, spaargeld en aandelen), springen jonge huishoudens er in negatieve zin uit. Hun vermogen – exclusief het eigen huis en de daarop rustende hypotheekschuld – was in 2007 nog gemiddeld 24 duizend euro. In 2015 bezaten 35-minners gemiddeld slechts 15 duizend euro. Dat is bijna 40% minder!

Bij 35-plussers beeld minder somber

Bij 35-65 jarigen en 65-plussers is het beeld positiever: het gemiddelde huishouden in die leeftijdsgroepen bezit nu juist iets meer financieel vermogen dan in 2007. Waarom zijn juist jongvolwassenen nu zoveel armer dan toen?

Bron: CBS, bewerking ING Economisch Bureau

* Meest recente data: 2015. exclusief opgebouwd pensioenvermogen

Jongeren zien aandeel in totale 'koek' halveren

Ouderen bezitten ruim 40% van totale vermogen

Verschillen in generaties

Jongvolwassenen van nu hebben net de ergste crisis sinds de jaren '30 achter de rug, waarin een deel van hen werkloos is geraakt en een ander deel geen eerste baan heeft kunnen vinden. Studeren is duurder geworden en velen van hen hebben moeten interen op hun buffers. Voor de eerdere generatie jonge huishoudens (van 2007) was de recente historie heel anders. Zij hadden jaren van economische voorspoed achter de rug, met goede kansen op de arbeidsmarkt en ruimte om te kunnen sparen. Misschien hebben ze zelfs kunnen profiteren van de opgaande beurs in de jaren voor de crisis.

Oudere generaties nu juist rijker dan tien jaar terug

Jongere generaties zijn dus armer dan tien jaar terug. Ouderen zijn gemiddeld juist rijker dan in 2007. Net als bij jongeren heeft dat ook te maken met de veranderende samenstelling van de groep. 'Armere' 80-plussers overlijden, terwijl meer welgestelde jongere ouderen de 65 passeren en tot de leeftijdsgroep toetreden. Door dit effect loopt het gemiddelde vermogen op. Omdat er daarnaast ook steeds meer ouderen zijn, is een steeds groter deel van het particuliere vermogen in handen van 65-plussers. In 2007 bezaten 65-plus huishoudens bijna een derde van het totale vermogen. In 2015 is dat gestegen tot ruim 40%. Jongeren zagen hun aandeel van het totale vermogen juist halveren.

Verschillen ook merkbaar binnen families

Deze verschillen op macroniveau zijn ook binnen families merkbaar. Jongeren hebben vaak weinig buffers en onvoldoende financiële armslag om de grote aankopen te doen die ze eigenlijk zouden willen doen. Ze hebben vaker dan vroeger geen geld voor een eigen woning, een huwelijk, een auto of kinderen. Hun ouders of grootouders hebben juist vaker een 'overschot' aan financiële middelen. Zij hebben hun lasten vaak zien dalen: de kinderen zijn het huis uit en de woonlasten zijn vaak flink lager, omdat de hypotheek (deels) is afbetaald. Het pensioeninkomen is, zeker als beide partners hebben gewerkt, veelal ruim voldoende om aan alle wensen te voldoen. Deze verschillen tussen jong en oud vormen voor ouderen soms een reden om geld te schenken aan hun kinderen of kleinkinderen.

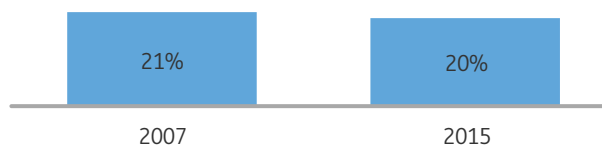
Jongeren bezitten fors kleiner deel van totaal vermogen...

Vermogensaandeel in bezit van 35-minners halveert

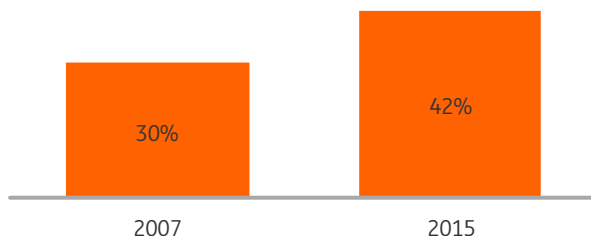
...terwijl er niet heel veel minder jongeren zijn

Aandeel 35-minners in totaal aantal huishoudens

65-plussers bezitten juist flink groter deel van totaal...

Vermogensaandeel stijgt van 30% naar 42%

...maar vergrijzing vormt slechts deel van de verklaring

Aandeel 65-plussers in totaal aantal huishoudens

Generatie 2015 versus generatie 2007:

35-minners

1. Periode van hoge werkloosheid achter de rug
2. Meer eigen geld nodig bij aankoop eigen woning
3. Meer betalen voor studie

65-plussers

1. Vaker twee pensioeninkomens
2. Vaker eigen woning (met overwaarde)

Bron: CBS, bewerking ING Economisch Bureau

Meer weten?

Senne Janssen

ING Economisch Bureau
06 5787 5332
senne.janssen@ing.nl

Marten van Garderen

ING Economisch Bureau
06 302 01 203
marten.van.garderen@ing.nl

Verantwoording en disclaimer ING Financieel fit Special

Deze ING Financieel fit Special is mede gebaseerd op representatief marktonderzoek onder 1.036 Nederlandse huishoudens, uitgevoerd door Kantar TNS (voorheen TNS Nipo). De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op de door ING vergaarde informatie en door ING betrouwbaar geachte bronnen. Deze gegevens zijn op zorgvuldige wijze in onze analyses verwerkt. Noch de ING, noch medewerkers van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor de in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. Aan de verstrekte informatie kunnen geen rechten worden ontleend. ING aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud van de publicaties of voor informatie die op of via de sites wordt verstrekt. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Niets in deze publicatie mag worden gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd zonder de uitdrukkelijke vermelding van de ING als bron van deze informatie. De afnemer van deze informatie is verplicht aanwijzingen van de ING betreffende het gebruik van de informatie op te volgen. Nederlands recht is van toepassing.

De ING is met ruim 8,9 miljoen rekeninghouders een van de grootste en meest toonaangevende financiële dienstverleners van Nederland. ING is een wereldwijd opererende financiële instelling van Nederlandse origine die diensten aanbiedt via haar werkmaatschappijen ING Bank en NN Group NV. Het doel van ING Bank bestaat erin om mensen in staat te stellen een stap vóór te blijven, zowel in het leven als in het werk. De meer dan 53.000 werknemers van ING Bank bieden retail- en commerciële bankdiensten aan klanten in meer dan 40 landen.

Duurzaamheid maakt integraal deel uit van de bedrijfsstrategie van ING, hetgeen blijkt uit het feit dat ING is opgenomen in de Dow Jones Sustainability Index (Europe en World), de FTS4Good Index en de Euronext Vigeo Europe 120 Index.

ING is actief op: [Facebook](#), [Slideshare](#), [YouTube](#) en [Flickr](#).